

1 Νοεμβρίου 1968

Γροθιά στα τανκς

Το πρώτο εξάμηνο του 1968 κύλησε ευτυχισμένο για τον δικτάτορα Γεώργιο Παπαδόπουλο. Είχε απαλλαγεί από βασιλικούς κι ανάκτορα ([βλ. 13.12.1967](#)), είχε διορίσει μαριονέτα αντιβασιλιά τον Γεώργιο Ζωϊτάκη κι είχε πείσει όσους ήθελαν να πεισθούν ότι έλεγχε απόλυτα την κατάσταση. Στις 20 Ιουνίου, ορκίστηκε η τρίτη χουντική κυβέρνηση, με έντονο πολιτικό προφίλ: Ελάχιστοι στρατιωτικοί υπήρχαν σ' αυτήν. Με τα ξερονήσια και τις φυλακές γεμάτες, τα στρατοδικεία σε οργασμό και τους βασανιστές του ΕΑΤ - ΕΣΑ σε πλήρη δράση, ο Παπαδόπουλος προσπαθούσε να περάσει στο εξωτερικό την εικόνα του λαοπρόβλητου σωτήρα.

Το πρώτο χτύπημα ήρθε στις 13 Αυγούστου. Ο Αλέκος Παναγούλης απέτυχε να τινάξει στον αέρα τον δικτάτορα αλλά πέτυχε να διαλαληθεί σ' όλο τον κόσμο πως ο λαός αντιδρούσε. Ο Παναγούλης υπονόμεισε την παραλιακή λεωφόρο Σουνίου, απ' όπου περνούσε ο Παπαδόπουλος, πηγαίνοντας από το Λαγονήσι στη Αθήνα. Βιάστηκε, όμως, να πυροδοτήσει κι ο δικτάτορας γλίτωσε. Η χούντα προσπάθησε να περάσει την απόπειρα ως μεμονωμένο επεισόδιο. Πριν, όμως, να καταλαγιάσουν οι εντυπώσεις, ήρθε το αναπάντεχο: Στη 1 Νοεμβρίου 1968, πέθανε σε ηλικία ογδόντα χρόνων ο Γεώργιος Παπανδρέου. Αν και καταργημένος από τις 15 Ιουλίου 1965, εξακολουθούσε να είναι ο τελευταίος εκλεγμένος πρωθυπουργός της Ελλάδας. Ήταν μια λεπτομέρεια που δεν πρόσεξε η χούντα. Έδωσε άδεια για δημόσια κηδεία.

Στις 3 Νοεμβρίου 1968, αμέτρητα πλήθη κατέβαιναν προς το κέντρο της Αθήνας, ν' αποχαιρετήσουν τον νεκρό. Δεξιοί, κεντρώοι κι αριστεροί, παραμερίζοντας τις πολιτικές και ιδεολογικές τους διαφορές, σχημάτισαν μια απέραντη παναθηναϊκή διαδήλωση που εξελίχθηκε σε βροντερό αντιχουντικό συλλαλητήριο. Ήταν η πρώτη, κι ίσως η τελευταία, φορά που ο Γεώργιος Παπανδρέου προσαγορευόταν ομόφωνα με το επίθετο «Γέρος της Δημοκρατίας», με το οποίο τον αποκαλούσαν οι οπαδοί του. Και ήταν στην κηδεία του.

Για τη χούντα των συνταγματαρχών, το παναθηναϊκό ξέσπασμα αποτελούσε μήνυμα σαφές, όμοιο μ' εκείνο που οι Αθηναίοι έστειλαν στους Γερμανούς κατακτητές, 25 χρόνια πριν, στην κηδεία του Κωστή Παλαμά. Όμως, ήταν δύσκολο να κλειστεί ένας ολόκληρος λαός στη φυλακή. Η λαϊκή αντίσταση επρόκειτο να κορυφωθεί στο Πολυτεχνείο.

1700: Πεθαίνει ο Κάρολος Β' της Ισπανίας και τον διαδέχεται ο Φίλιππος Ε', σημαίνοντας την έναρξη του πολέμου για τη διαδοχή του ισπανικού θρόνου. Κατέληξε στην καταστροφή της Γαλλίας και την ειρήνη της Ουτρέχτης (1713).

1894: Με τον θάνατος του Αλεξάνδρου Γ', στον θρόνο της Ρωσίας ανεβαίνει ο τελευταίος τσάρος, Νικόλαος Β'. Εκτελέστηκε το 1918.

1913: Υπογράφεται η συνθήκη των Αθηνών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία βάζοντας τέλος και τυπικά στους Βαλκανικούς πολέμους. Ρύθμιζε ζητήματα προστασίας των πληθυσμών και αποκατάστασης της ειρήνης. Και επικύρωνε την ένωση των νησιών του Αιγαίου με την Ελλάδα.

1936: Ο Μπενίτο Μουσολίνι ανακοινώνει τη δημιουργία του άξονα Ρώμης Βερολίνου.

1952: Πρώτη επιτυχημένη αμερικανική δοκιμή της βόμβας υδρογόνου. Η καταστροφική ισχύς της ήταν 15 φορές μεγαλύτερη από την ατομική που ρίχτηκε στη Χιροσίμα.

1961: Ο Γεώργιος Παπανδρέου καταγγέλλει τις πρόσφατες εκλογές ως προϊόν βίας και νοθείας και κηρύσσει τον "αένδοτο αγώνα" κατά της ΕΡΕ.

1963: Σκοτώνεται στη διάρκεια στρατιωτικού πραξικοπήματος ο πρόεδρος του Νοτίου Βιετνάμ, Νγκο Ντινχ Ντιέμ, επίσης δικτάτορας.

1981: Τα νησιά Αντίγκουα και Μπαρμπούντα ανακηρύσσουν την ανεξαρτησία τους από τη Βρετανία.

1989: Στη Νικαράγουα, ο πρόεδρος Ντανιέλ Ορτέγκα κηρύσσει τη λήξη της 19μηνος κατάπαυσης πυρός με τους «κόντρας», καθώς οι ΗΠΑ συνεχίζουν να τους υποστηρίζουν ανοιχτά.

1993: Ξεκινά η εφαρμογή των όρων της συνθήκης του Μάαστριχτ για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1995: Αρχίζει η συνάντηση στο Ντέιτον του Οχάιο των ΗΠΑ, με συνομιλίες μεταξύ εκπροσώπων των εμπόλεμων στην πρώην Γιουγκοσλαβία υπό την προεδρία του Αμερικανού μεσολαβητή Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ.

1996: Η πρώτη καθολική ψηφοφορία σε γενικές εκλογές στη Νότια Αφρική σημαίνει την οριστική ταφή του απαρτχάιντ.

2007: Σε ηλικία 92 χρόνων, πεθαίνει ο Πολ Τίμπετς. Ως κυβερνήτης του B-29 «Ένολα Γκέι» (το όνομα της μητέρας του), στις 6 Αυγούστου 1945, είχε ρίξει την ατομική βόμβα στη Χιροσίμα.

Η 1^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

1923: Γεννιέται η Ισπανίδα υψίφωνος, Βικτορία ντε Λος Άντζελες.

1972: Πεθαίνει στη Βενετία ο Αμερικανός ποιητής Έζρα Πάουντ, γνωστός για τις φιλοφασιστικές του ιδέες. Είχε γεννηθεί στις 30 Οκτωβρίου 1885.